

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Виконавсько-музикознавчий факультет

Кафедра теорії музики

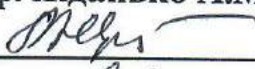
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-наукової програми
проф. Шаповалова Л.В.

« 2 » вересня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з наукової роботи
проф. Жданько А.М.

« 04 » вересня 2019 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Психологія творчості»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Назва дисципліни	Психологія творчості
Інформація про дисципліну	Курс рекомендований здобувачам освітньо-наукового рівня «доктор філософії»/«доктор мистецтв», що навчаються в аспірантурі або асистентурі-стажуванні за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова
Рік підготовки	1
Семестр	2
Лекції (год.)	30
Практичні (семінарські) заняття	-
Самостійна робота (год.)	60
Індивідуальна робота (год.)	-
Кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин	90 годин
Очікувані результати навчання	Підготовка здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» («кандидат мистецтвознавства») / «доктор мистецтв» за спеціальністю «Музичне мистецтво» зорієнтована на ознайомлення з науковим потенціалом мистецтвознавства у контексті сучасних надбань гуманітаристики. Предметом курсу є музичне мистецтво як психологічний феномен. Ідея курсу полягає у впровадженні методу психологічного вивчення у музичну практику, дослідження пов'язаних з цим теоретичних проблем та практичних завдань, освоєння понять музичної психології та використання їх у процесі аналізу музичних творів, стилів і жанрів. Опановування курсу дозволить <i>знати</i>: психофізіологічні засади та витoki музично-виразних засобів (гармонії, ритму, тембру, мелодики тощо), механізми категоризації (Дж. Брунер) та їх роль в еволюції музичної мови і мислення, понятійний апарат теорії інтонації Б. Асаф'єва, значення притаманних йому понять для подальшого становлення сучасного

музикознавства, музичної психології.
вміти: аналізувати музичний твір в аспекті психології музичного сприйняття (В. Медушевський, Є. Назайкінський), розкривати образну драматургію твору в контексті психології мистецтва (метод Л. Виготського), показувати ціннісні параметри музичної емоції в різних жанрах серйозної та легкої музики. Для вирішення психолого-педагогічних завдань застосовувати методи та прийоми музичної психології, використовуючи передовий світовий досвід.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі музичного мистецтва, володіти методологією наукової та науково-педагогічної діяльності; проводити самостійне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

Загальні:

ЗК01. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК03. Здатність здійснювати пошук, оброблення та аналіз наукової інформації, інтерпретацію результатів наукових досліджень.

ЗК04. Здатність розробляти наукові проекти, управляти ними, складати пропозиції щодо їх фінансування, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ЗК05. Здатність працювати в міжнародному контексті та дотримуватися норм міжкультурної толерантності та професійної етики.

ЗК06. Здатність презентувати результати досліджень українською та однією з іноземних мов європейського простору.

ЗК07. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне

забезпечення у науковій, навчальній та творчій діяльності.

ЗК08. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, у наукових структурах/закладах

Спеціальні (фахові):

СК01. Здатність володіти педагогічною майстерністю та професійними вміннями до передачі наукових знань майбутнім фахівцям з дотриманням студентоцентрованого підходу в навчанні.

СК02. Здатність виконувати оригінальні дослідження, вміти аргументувати вибір методу розв'язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.

СК03. Здатність до застосування інноваційних технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі музичного мистецтва, інтегрування знань з інших сфер гуманітаристики.

СК04. Здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях.

СК05. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК06. Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою.

СК07. Здатність саморозвитку і самовдосконалення протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності.

СК08. Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу.

Комунікативні:

автономія і відповідальність у науковому пошуку;

	здатність формулювати та вдосконалювати важливу дослідницьку задачу, збирати для її вирішення необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в науковому контексті; здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.
Ключові слова	Психологія мистецтва, музична емоція, категоризація, ритм, музична форма.
Тижневий розклад	2 години на тиждень (аудиторна робота, дистанційне опрацювання матеріалів курсу), 4 години на тиждень (самостійна робота)
Теми	Змістовний модуль 1: Загальні проблеми психології творчості. Тема 1.1 Аналіз процесів сприйняття як центральна проблема психології творчості (За концепцією Д. Брунера). Тема 1.2 Проблеми психології мислення (Л. Виготський, Дж. Брунер). Тема 1.3 Психологія творчості, креативності. Тема 1.4. Мистецтво як пізнання. Тема 1.5 Музичне переживання як психічний феномен. Тема 1.6 Музична творчість та закономірність вищої нервової діяльності. Тема 1.7 Свідомі і безсвідомі компоненти у процесі креативності. Змістовний модуль 2: Музична психологія: творчі та співтворчі процеси в музиці Тема 2.1 Етапи творчого процесу в музиці. Тема 2.2 Типи творчого задуму композитора як ієрархії ідей. Тема 2.3 Розвиток асоціативних механізмів: від життєвого змісту до музично-художнього відображення. Тема 2.4 Життєві емоції та їх музичні еквіваленти. Тема 2.5 Інтуїція та інсайт. Види музичної обдарованості. Натхнення. Тема 2.6 Сприйняття часу та музичного ритму в музиці.
Процес навчання	Процес навчання за вибором аспіранта може відбуватися у формі: аудиторного або

	дистанційного навчання. Програма складається із 13 тем. Курс завершує залік. Система управління навчанням залучає засоби комунікації та навчальні завдання, зокрема, використовуються форми усного опитування, перевірка конспектів та рефератів, звітів про самостійну роботу, читання доповідей, тестування, результатів конкретних психолого-педагогічних спостережень та досліджень. Для забезпечення цього процесу для здобувачів підготовлені різні матеріали: теоретичний матеріал до кожної теми, презентації, інтерактивні та проблемно-пошукові завдання, завдання для розвитку історичного мислення та ерудиції, посилання на ресурси в мережі Інтернет, тестовий контроль.
Дата і місце заліку	За розкладом
Біографія е-тьютору	Очеретовська Н. Л. – зав. кафедрою теорії музики, доктор мистецтвознавства, професор
Інформація для зв'язку із е-тьютором	тел. 093 573 55 29
Попередня підготовка	Знання курсу «Історії музики» в обсязі освітньої програми «бакалавра» та «магістра» за спеціальністю «Музичне мистецтво»
Як навчатися?	Опрацьовувати відповідний теоретичний матеріал за конспектами лекцій та рекомендованою літературою; скласти предметно-логічні структури базових понять курсу, здійснити підготовку до практичних занять, виконувати завдання для самостійної роботи і звітування (усно або письмово). У підсумку проводиться залік у формі тестування.
Навчальні методи та прийоми, що будуть використані протягом курсу	На першому етапі репродукція знань, опанування відповідної термінологічної бази, робота із літературою, в тому числі музичною, формування технологічних навичок, які дадуть можливість на належному науковому рівні опрацьовувати проблематику курсу «Психологія мистецтв». У подальшому – розвиток компаративних навичок і аналітичного мислення, що дозволить ставити проблемні і дослідницькі завдання. Перевірка рівня підготовки шляхом тестування і

	самоконтролю.																				
Навчальні матеріали	Комплект тестових завдань. Література: 1. Адорно Т. Філософія нової музики. М. : Логос, 2001. 352. 2. Брунер Дж. Психологія пізнання. М. : Прогрес, 1977. 412 с. 3. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности. М. : Наука, 2001. 433 с. 4. Солсо Р. Л. Когнитивная психология : пер. с англ. М. : Тривола, 1996. 589 с . 5. Лук А. Н. Альтшуллер Г. С., Шапиро Р. Б. О психологии изобретательского творчества // Вопросы психологии.1956, № 6. С. 37–49. 6. Очеретовская Н. Л. Содержание и форма в музыке. Київ : Муз. Україна, 1984. 152 с. 7. Творческий процесс и художественное восприятие. Л. : Наука, 1978. 278 с. 8. Блинова М. Музыкальное творчество и закономерности высшей нервной деятельности. Л., 1974. 144 с 9. Чередниченко Т. В. Музыкальный запас. 1970-е. Проблемы. Портреты. Случаи. М. НЛО, 2001. 578 с. 10. Назайкинский Е. В. О психологии музыкального восприятия. М., 1972. 384 с.																				
Необхідне устаткування	Комп'ютер (ноутбук), програмне забезпечення, підключення до мережі Інтернет																				
Групові / Індивідуальні види навчальної діяльності	Фронтальна форма організації навчальної діяльності Індивідуальне самостійне навчання (пошукові практики) Метод проектів																				
Оцінювання	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 60%;"></th> <th style="width: 10%; text-align: center;">п/к</th> <th style="width: 10%; text-align: center;">с/р</th> <th style="width: 20%; text-align: center;">т/к</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Змістовний модуль1:</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">+5</td> <td style="text-align: center;">+10 = 25</td> </tr> <tr> <td>Змістовний модуль2:</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">+5</td> <td style="text-align: center;">+10 = 25</td> </tr> <tr> <td>Залік (аспіранти):</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right;">+50=100</td> </tr> <tr> <td>Іспит (асистенти-стажисти):</td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right;">+50=100</td> </tr> </tbody> </table>		п/к	с/р	т/к	Змістовний модуль1:	10	+5	+10 = 25	Змістовний модуль2:	10	+5	+10 = 25	Залік (аспіранти):			+50=100	Іспит (асистенти-стажисти):			+50=100
	п/к	с/р	т/к																		
Змістовний модуль1:	10	+5	+10 = 25																		
Змістовний модуль2:	10	+5	+10 = 25																		
Залік (аспіранти):			+50=100																		
Іспит (асистенти-стажисти):			+50=100																		
Критерії оцінювання	Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні																				
Розклад сесії	За необхідністю																				

Форум	За необхідністю
Питання забезпечення дотримання законодавства у галузі інтелектуального права	Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності. Окреслимо його основні складові: Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів. Видання наукової продукції має відбуватися з дотриманням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»